

## UVOD

**G**lobalizacija kao proces se uspostavljanja međunarodne vrednosti svojom pojavom i svim dostignućima aktivnosti potvrđuju ideje za prevazilaženje lokalnih okvira pojedinih država i njihovih nacionalnih privreda i ima pre svega, ekonomske i političke efekte.

Ekonomske efekte se prepoznaju kroz integraciju svetskih tržišta kapitala, tehnologije, informacija i komunikacije. Ceo taj proces, iako kompleksan u pravljanju, rezultira u "finansijskoj snazi i dominaciji transnacionalnih korporacija u okvirima globalnih tržišta. U najširem smislu, ekonomske dimenzije globalizacije iskazuju se kroz procese intenziviranja slobodnih trgovinskih tokova i uspostavljanja liberalnijeg kretanja kapitala, ljudi i informacija"<sup>1</sup>.

Ovo strukturno prilagođavanje reflektuje se, pre svega, na prirodu zemalja u razvoju, pa taj proces neminovno prati i proces tranzicije. Promene društveno - ekonomskog sistema, prelaz na tržišno privređivanje, kao i svojska transformacija, bitne su karakteristike ovog današnjeg poslovanja, naročito zemalja u tranziciji.

Globalizaciju, kao opšti fenomen, između ostalog karakterišu:

- Univerzalizacija i homogenizacija sveta po nekim osnovnim principima, odrednicama i normama ponašanja i
- Afirmacija rastuće uzajamne povezanosti i uslovljenosti između pojedinih zemalja, regiona i krupnih preduzeća.

Globalizacija se razvija uporedo sa mnogim ekonomskim procesima, kao što su ekonomska liberalizacija i denacionalizacija robnih i finansijskih tokova na svjetskom tržištu.<sup>2</sup>

Pojava novih oblika spajanja raznih preduzeća i kupovine drugima, predstavljaju neke oblike opstanka čim se međunarodne konkurentske sposobnosti. Na taj način stvarene strategijske alijanse obezbjeđuju velike konkurentske prednosti u globalnoj privredi. Bez obzira na svim oblicima partnerstva, odnosno, povezivanja specifičnih aspekata i interesa poslovanja više preduzeća na bazi zajedničkih ulaganja, davanja licenci, kooperacije, zbog pristupa tržištima, poboljšanja konkurentske pozicije, osvajanja novih tehnologija, podele rizika, jednom rečju, obezbeđivanja trajno održive konkurentske prednosti.

---

<sup>1</sup> Todorović, J., *Strategijski i operativni menadžment*, Ekonomski fakultet Subotica, 1994 str. 29.

<sup>2</sup> *Montenegrin journal of economics* No.3 2002.